

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu

KARTA PRZEDMIOTU

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|-------------------------|-----------------------------------------------------------|
| 1. Nazwa przedmiotu:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Psychologia rozwojowa i osobowości                                                                                                                                                                         |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
| 2. Kod przedmiotu:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | M1-20                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
| 3. Okres ważności karty:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | od roku akademickiego 2019/2020                                                                                                                                                                            |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
| 4. Forma kształcenia:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | jednolite studia magisterskie                                                                                                                                                                              |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
| 5. Forma studiów:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | studia stacjonarne                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
| 6. Kierunek studiów:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna                                                                                                                                                                   |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
| 7. Profil studiów:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | praktyczny                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
| 8. Specjalność:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | -----                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
| 9. Semestr:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | II                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
| 10. Jedn. prowadz. przedmiot:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Instytut Studiów Edukacyjnych                                                                                                                                                                              |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
| 11. Prowadzący przedmiot:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Prof. dr hab. Władysław Łosiak, mgr Ewa Świerczek                                                                                                                                                          |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
| 12. Grupa przedmiotów:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | przygotowanie w zakresie pedagogiczno-psychologicznym                                                                                                                                                      |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
| 13. Status przedmiotu:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | obowiązkowy                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
| 14. Język prowadzenia zajęć:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | polski                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
| 15. Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
| Podstawowe wiadomości z zakresu psychologii ogólnej i pedagogiki. Zachowanie, wychowanie, kształcenie, osobowość. Wiadomości na temat psychiki człowieka i czynników determinujących jego rozwój i zachowanie.                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
| 16. Cel przedmiotu:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
| Celem przedmiotu jest opanowanie przez studenta podstawowych pojęć z zakresu psychologii rozwojowej i osobowości oraz dostarczenie wiedzy umożliwiającej zrozumienie prawidłowości rozwoju psychicznego dzieci, pozwalającej na stymulowanie ich rozwoju. Ponadto ważnym celem jest wykształcenie u studenta umiejętności rozumienia potrzeb i zasad organizowania procesu wychowawczego, sprzyjającego optymalnemu rozwojowi człowieka. |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
| 17. Efekty kształcenia:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                         |                                                                           |                         |                                                           |
| Ozn.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Opis efektu kształcenia                                                                                                                                                                                    | Metoda realizacji efektu kształcenia                                                                                    | Metoda sprawdzenia efektu kształcenia                                     | Forma prowadzenia zajęć | Odniesienie do efektów dla specjalności/ kierunku studiów |
| W                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Student operuje podstawowymi pojęciami z zakresu psychologii rozwojowej i osobowości oraz posiada podstawową wiedzę na temat psychospołecznego rozwoju dziecka, stanowiące podstawy pracy nauczycielskiej. | Wykład konwersatoryjny, wypowiedzi ustne i/lub pisemne w powiązaniu z analizowaną literaturą, praca w grupie zadaniowej | Ocena wypowiedzi ustnych i/lub pisemnych, ocena pracy w grupie zadaniowej | W., Ćw.                 | K_W01<br>K_W05<br>K_W11                                   |
| U1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Student nabywa i wykorzystuje wiedzę z zakresu teorii rozwoju psychicznego i osobowości w celu identyfikowania prawidłowości i                                                                             | Wykład konwersatoryjny, wypowiedzi ustne i/lub pisemne.                                                                 | Ocena wypowiedzi ustnych i/lub pisemnych, pracy w grupie                  | W., Ćw.                 | K_U02<br>K_U14<br>K_U17                                   |

|                                               |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                          |                                                                                                                                     |         |                         |
|-----------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|-------------------------|
|                                               | zagrożeń rozwoju człowieka i kształtowania jego osobowości oraz proponowaniu strategii działań pedagogicznych.                                                                                             | praca w grupie zadaniowej                                                                                | zadaniowej                                                                                                                          |         |                         |
| U                                             | Student potrafi samodzielnie zdobywać i przetwarzać wiedzę psychologiczną dotyczącą rozwoju człowieka wykorzystując różne źródła i używając nowoczesnych technologii, posługuje się grafiką prezentacyjną. | praca w grupie zadaniowej, burza mózgów, prezentacja multimedialna                                       | Ocena pracy w grupie zadaniowej, ocena prezentacji multimedialnej                                                                   | Ćw.     | K_U02<br>K_U14<br>K_U17 |
| K1                                            | Student posiada określoną wrażliwość na drugiego człowieka, kieruje się jego dobrem jest świadomy istnienia etycznego wymiaru praktycznej działalności pedagogicznej, wykazuje postawę szacunku.           | Wykład konwersatoryjny, rozmowa, dyskusja, praca w grupie zadaniowej                                     | Ocena aktywności w dyskusji, ocena podejmowanych przez studenta działań podczas ćwiczeń oraz poziomu autorefleksji i pracy nad sobą | W., Ćw. | K_K01<br>K_K06          |
| K2                                            | Student ma kompetencje niezbędne do systematycznego doskonalenia jakości własnej pracy i skutecznego korzystania z technologii informacyjno - komunikacyjnych                                              | praca w grupie zadaniowej z wykorzystaniem technologii I-K, wypowiedzi ustne dotyczące pracy nauczyciela | Ocena podejmowanych przez studenta działań podczas ćwiczeń oraz poziomu autorefleksji i pracy nad sobą                              | Ćw.     | K_K02<br>K_K06          |
| 18. Formy i wymiar zajęć: w, ćw., war., pz, s |                                                                                                                                                                                                            | W 15, ćw 30                                                                                              |                                                                                                                                     |         |                         |
| 19. Treści kształcenia:                       |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                          |                                                                                                                                     |         |                         |

| L.p.                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Tematyka zajęć - wykłady                                                                                                                                                                                                                             | Liczba godzin |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                      | ST            |
| 1.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Przedmiot, problemy i zadania psychologii rozwoju człowieka i psychologii osobowości.                                                                                                                                                                | 1             |
| 2.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Charakterystyka pojęcia rozwoju, jego geneza. Podejście mechanistyczne, organizmiczne i kontekstualne.                                                                                                                                               | 2             |
| 3.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Zmiana rozwojowa, jej rodzaje i obszary. Kryteria wyłaniania modeli zmiany rozwojowej oraz ich charakterystyka.                                                                                                                                      | 2             |
| 4.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Rozwój psychiczny i sposoby jego ujmowania. Teorie rozwoju psychicznego.                                                                                                                                                                             | 2             |
| 5.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Zasady i prawidłowości psychicznego rozwoju dzieci i młodzieży. Zagrożenia rozwoju.                                                                                                                                                                  | 2             |
| 6.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Metody badania psychologicznego rozwoju dzieci i młodzieży; diagnoza rozwoju jednostki – podejście psychometryczne, podejście jakościowe.                                                                                                            | 2             |
| 7.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Rozwój człowieka w pełnym cyklu życia – określenie zadań rozwojowych dla poszczególnych faz.                                                                                                                                                         | 2             |
| 8.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Rozwój i kształtowanie osobowości na tle wybranych teorii osobowości.                                                                                                                                                                                | 2             |
| <b>Łączna liczba godzin - wykłady</b>                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>15</b>     |
| L p.                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Tematyka zajęć - ćwiczenia                                                                                                                                                                                                                           |               |
| 1.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Zajęcia wprowadzające w problematykę przedmiotu. Formy prowadzenia zajęć. Regulamin i warunki zaliczenia ćwiczeń. Literatura przedmiotu. Ustalenia organizacyjne.                                                                                    | 2             |
| 2.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Główne pojęcia w psychologii rozwojowej. Związek psychologii rozwojowej z innymi naukami. Przydatność psychologii rozwojowej dla pedagogicznej pracy nauczyciela.                                                                                    | 2             |
| 3.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Okresy rozwoju psychicznego ze szczególnym uwzględnieniem okresu dzieciństwa. Rozwój psychiczny jako proces wypełniania zadań życiowych (zadania rozwojowe, zdarzenia życiowe). Zjawisko akceleracji i jej rola w procesie wychowania i kształcenia. | 2             |
| 4.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Rozwój i charakterystyka procesów psychicznych we wczesnym dzieciństwie.                                                                                                                                                                             | 2             |
| 5.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Rozwój i charakterystyka procesów psychicznych w średnim dzieciństwie.                                                                                                                                                                               | 2             |
| 6.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Rozwój i charakterystyka procesów psychicznych w późnym dzieciństwie.                                                                                                                                                                                | 2             |
| 7.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Rozwój w okresie adolescencji.                                                                                                                                                                                                                       | 2             |
| 8.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Sposoby diagnozy rozwoju dziecka. Diagnoza rozwoju dziecka z wykorzystaniem wybranego narzędzia badawczego.                                                                                                                                          | 4             |
| 9.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Metody stymulujące rozwój emocjonalny, społeczny, poznawczy i ruchowy dziecka.                                                                                                                                                                       | 2             |
| 10.                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Temperament i osobowość. Wybrane teorie osobowości. Pomiar osobowości.                                                                                                                                                                               | 4             |
| 11.                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Wybrane zmienne osobowościowe i typy osobowości. Różnice indywidualne.                                                                                                                                                                               | 4             |
| 12.                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Zaliczenie ćwiczeń. Podsumowanie zajęć.                                                                                                                                                                                                              | 2             |
| <b>Łączna liczba godzin - ćwiczenia</b>                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>30</b>     |
| <b>20. Egzamin:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                      | tak, nie      |
| <b>21. Literatura podstawowa:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                      |               |
| 1. Brzezińska A. I., Appelt K., Ziółkowska B., (2016) Psychologia rozwoju człowieka, Sopot, Wydawnictwo GWP.<br>2. Czarnecki K. M., (2007) Psychologia rozwojowa, osobowości i zachowania człowieka: dla studentów pedagogiki wyższych szkół zawodowych, Sosnowiec, Oficyna Wydawnicza "Humanitas". |                                                                                                                                                                                                                                                      |               |

3. Gasiul H., (2006) Psychologia osobowości: nurty, teorie, koncepcje, Warszawa, Wydawnictwo "Difin".
4. Harvas-Napierała B., Trempała J., (red.) (2011) Psychologia rozwoju człowieka, t. II i III, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN.
5. Minczakiewicz E. M., (2010) Psychoruchowy rozwój dziecka – diagnoza, propozycje wsparcia i pomocy rodzinie, Kraków, Oficyna Wydawnicza "Impuls".
6. Pervin L. A., (2005) Psychologia osobowości, Gdańsk, Wydawnictwo GWP.
7. Przetacznik – Gierowska M., Tyszkowa M., (2011) Psychologia rozwoju człowieka. Zagadnienia ogólne, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN.
8. Schaffer H. R., (2008) Psychologia dziecka, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN.

## 22. Literatura uzupełniająca:

1. Fontana D., (1998) Psychologia dla nauczycieli, Poznań, Wydawnictwo Zysk i S-ka
2. Harvas-Napierała B., Trempała J., (red.) (2002) Wiedza z psychologii rozwoju człowieka w praktyce społecznej, Poznań, Wydawnictwo Naukowe UAM
3. Kaja B. M., (2010) Psychologia wspomagania rozwoju: zrozumieć świat życia człowieka, Sopot, Wydawnictwo GWP.
4. Szuman S., (red. prowadzący Jolanta Kowalczyk) (2014) Osobowość i charakter, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN.
5. Vasta R., Haith M., Miller S., (1995) Psychologia dziecka, Warszawa, Wydawnictwo WSiP.

## 23. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia:

| Lp. | Forma zajęć        | Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta |
|-----|--------------------|---------------------------------------------|
| 1   | Wykład             | 15/0                                        |
| 2   | Ćwiczenia          | 30/30                                       |
| 3   | Warsztaty          |                                             |
| 4   | Praktyka zawodowa  |                                             |
| 5   | Seminarium         |                                             |
| 6   | Inne:              |                                             |
|     | <b>Suma godzin</b> | <b>45/30</b>                                |

|                                    |           |                                 |          |
|------------------------------------|-----------|---------------------------------|----------|
| <b>24. Suma wszystkich godzin:</b> | <b>75</b> | <b>25. Liczba punktów ECTS:</b> | <b>3</b> |
|------------------------------------|-----------|---------------------------------|----------|

|                                                                                                           |     |                                                                                 |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|---------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>26. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego:</b> | 1,8 | <b>27. Liczba punktów ECTS uzyskanych w wyniku samodzielnej pracy studenta:</b> | 1,2 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|---------------------------------------------------------------------------------|-----|

| Efekt kształcenia | Ocena | Opis wymagań                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------|-------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| W                 | bdb   | Student posiada bardzo obszerną wiedzę z zakresu psychologii rozwojowej i osobowości oraz czynników wpływających na rozwój człowieka oraz kształtowanie się osobowości. Wykorzystuje nie tylko wiadomości zdobyte na zajęciach, ale także uzupełnione literaturą przedmiotu. |
|                   | db+   | Student posiada obszerną wiedzę z zakresu psychologii rozwojowej i osobowości oraz czynników wpływających na rozwój człowieka oraz kształtowanie się osobowości.                                                                                                             |
|                   | db    | Student posiada uporządkowaną wiedzę z zakresu psychologii rozwojowej i osobowości oraz czynników wpływających na rozwój człowieka oraz kształtowanie się osobowości.                                                                                                        |
|                   | dst+  | Student posiada podstawową wiedzę z zakresu psychologii rozwojowej i osobowości oraz czynników wpływających na rozwój człowieka oraz kształtowanie się osobowości.                                                                                                           |
|                   | dst   | Student posiada podstawową wiedzę z licznymi brakami z zakresu psychologii rozwojowej i osobowości oraz czynników wpływających na rozwój człowieka oraz kształtowanie się osobowości.                                                                                        |
|                   | ndst  | Student nie posiada wiedzy z zakresu psychologii rozwojowej i osobowości oraz                                                                                                                                                                                                |

|            |      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|------------|------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|            |      | czynników wpływających na rozwój człowieka oraz kształtowanie się osobowości.                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| U          | bdb  | Student posiada bardzo wysoki stopień opanowania umiejętności uwzględniania uzyskanej wiedzy o rozwoju człowieka i jego osobowości w proponowaniu rozwiązań problemów w działalności dydaktycznej i wychowawczej, skutecznie wykorzystując różne źródła i używa nowoczesne technologie.                                                                                |
|            | db+  | Student posiada wysoki stopień opanowania umiejętności uwzględniania uzyskanej wiedzy o rozwoju człowieka i jego osobowości w proponowaniu rozwiązań problemów w działalności dydaktycznej i wychowawczej, wykorzystując różne źródła i używa nowoczesne technologie.                                                                                                  |
|            | db   | Student posiada przeciętny stopień opanowania umiejętności uwzględniania uzyskanej wiedzy o rozwoju człowieka i jego osobowości w proponowaniu rozwiązań problemów w działalności dydaktycznej i wychowawczej, skutecznie wykorzystując różne źródła i używa nowoczesne technologie.                                                                                   |
|            | dst+ | Student posiada wystarczający stopień opanowania umiejętności uwzględniania uzyskanej wiedzy o rozwoju człowieka i jego osobowości w proponowaniu rozwiązań problemów w działalności dydaktycznej i wychowawczej, skutecznie wykorzystując różne źródła i używa nowoczesne technologie.                                                                                |
|            | dst  | Student posiada niski stopień opanowania umiejętności uwzględniania uzyskanej wiedzy o rozwoju człowieka i jego osobowości w proponowaniu rozwiązań problemów w działalności dydaktycznej i wychowawczej, skutecznie wykorzystując różne źródła i używa nowoczesne technologie.                                                                                        |
|            | ndst | Student nie posiada umiejętności uwzględniania uzyskanej wiedzy o rozwoju człowieka i jego osobowości w proponowaniu rozwiązań problemów w działalności dydaktycznej i wychowawczej; nie wykorzystuje nowoczesnych technologii.                                                                                                                                        |
| K          | o.   | Student posiada określoną wrażliwość na drugiego człowieka, kieruje się jego dobrem jest świadomy istnienia etycznego wymiaru praktycznej działalności pedagogicznej, wykazuje postawę szacunku; ma kompetencje niezbędne do systematycznego doskonalenia jakości własnej pracy i skutecznego korzystania z technologii informacyjno – komunikacyjnych.                |
|            | no.  | Student nie posiada wrażliwości na drugiego człowieka, nie kieruje się jego dobrem i nie jest świadomy istnienia etycznego wymiaru praktycznej działalności pedagogicznej, nie wykazuje postawy szacunku; nie ma kompetencji niezbędnych do systematycznego doskonalenia jakości własnej pracy i skutecznego korzystania z technologii informacyjno – komunikacyjnych. |
| 28. Uwagi: |      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|            |      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |